

สรุปคำบรรยายพิธีเปิดการอบรมโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการจัดการแก้ไขปัญหา

ความขัดแย้งแบบบูรณาการภายใต้แนวทางสันติวิธี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮอर्टิค จังหวัดเชียงใหม่

โดย นายศักดิ์ฤทธิ์ สลักคำ

รองอธิบดีกรมการปกครอง

ภารกิจหลักของฝ่ายปกครองมีอะไรบ้าง และอะไรบ้างที่ไม่ใช่หน้าที่ความรับผิดชอบของฝ่ายปกครองในระดับพื้นที่ คำตอบในความหมายอย่างกว้าง ภารกิจหน้าที่ฝ่ายปกครอง คือ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ฝ่ายปกครองเกี่ยวข้องและรับผิดชอบในทุก ๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นความเป็นมาของบ้านเมือง หรือความทุกข์สุขของประชาชน ในสมัยก่อนมีความเชื่อว่า ผู้ใดมีข้อมูลมากจะได้เปรียบ แต่ปัจจุบันการบริหารจัดการข้อมูลให้มีประโยชน์มากที่สุด คุ่มค่า และสามารถก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ มีความสำคัญกว่า การมีข้อมูลมาก ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง กล่าวคือ ในพื้นที่ที่รับผิดชอบมีข้อขัดแย้งเรื่องใดบ้าง และสามารถจำแนก วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลข้อขัดแย้งนั้นเป็นกลุ่มต่าง ๆ

ปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ มีความเปลี่ยนแปลงมีความเป็นพลวัตในตัวเอง ที่เป็นต้นเหตุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น พฤติกรรม กิจกรรมของมนุษย์ ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติ แต่ที่ผิดปกติ คือ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแล้วก่อให้เกิดความแตกต่าง แต่เหตุใดต้องก่อให้เกิดข้อขัดแย้งตามมา บทบาทหน้าที่ของฝ่ายปกครองคือ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” อธิบดีกรมการปกครอง เห็นว่าไม่สอดคล้องกับภาษาในยุคโลกาภิวัตน์ยุคดิจิทัล ก็ปรับเปลี่ยนจากเดิม “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” เป็น “ทำให้ทุกข์น้อยลง ทำให้สุขมากขึ้น” เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งก่อให้เกิดความแตกแยกและเกิดข้อขัดแย้ง ไม่มีผู้ใดห้ามไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งได้ แต่เราก็สามารถบริหารจัดการข้อขัดแย้งได้ ในพื้นที่ความรับผิดชอบของเรามีประเด็นข้อขัดแย้งอะไรบ้าง สามารถบริหารจัดการได้หรือไม่ ต้องมีข้อมูลใดบ้าง สมัยก่อนการทำงานของฝ่ายปกครองจะต้องรู้คน รู้พื้นที่และรู้งาน สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้วางแบบแผนเป็นแนวทางในการทำงานของฝ่ายปกครองไว้ว่า “การเป็นผู้นำ ต้องเดินให้รองเท้าสึกก่อนกางเกงขาด” ถ้ามัวมีท่านใดบ้างที่ยังไปในหมู่บ้านที่ตนเองรับผิดชอบในตำบลนั้นยังไม่ครบทุกหมู่บ้าน และในหมู่บ้านที่รับผิดชอบนั้นมีคนรู้จักว่าท่านเป็นใคร คำถามนี้เป็นตัวชี้วัดสะท้อนสมรรถนะความรับผิดชอบของพวกเราฝ่ายปกครอง

สิ่งที่จะขอเน้นย้ำ คือ ข้อขัดแย้งเป็นเรื่องปกติของสังคม แม้แต่ธรรมชาติก็ยังขัดแย้งกัน เช่น พื้นที่หนึ่งน้ำท่วม แต่อีกพื้นที่หนึ่งแห้งแล้ง หรือพื้นที่ที่ฝนตกแล้วดินต้องถล่มแทนที่น้ำจะไหลลงลำคลอง หรือร่องน้ำตามปกติ เหล่านี้คือสิ่งที่จะขอให้ฝ่ายปกครองเราปรับเปลี่ยนทัศนคติ ประการแรกต้องยอมรับความจริงว่า ความแตกต่างในปัจจุบัน รวมทั้งอดีตและอนาคตเป็นเรื่องปกติของโลก เมื่อมีความขัดแย้งตามมาถือเป็นเรื่องปกติ ในฐานะฝ่ายปกครองเรามีหน้าที่ต้องบริหารความแตกต่างและข้อขัดแย้งนั้นโดยต้องมีข้อมูลดังที่กล่าวมาแล้ว การที่นักเรียนนักศึกษาลูกหลานของเราออกมาชุมนุมนี้มันคืออะไร เขาเป็นคนที่น่ากลัวไหม เป็นคนที่เรารู้จักไหม บางคนอาจเป็นลูกหลานของเราเป็นลูกหลานเพื่อน เป็นเพื่อนของลูกเรา เราจึงต้องเรียนรู้และสอบถามว่าเขาสื่อออกมาคืออะไร เรื่องนี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะทำให้แก้ไขปัญหาคได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งกำเนิดที่เป็นข้อมูลเบื้องต้น จะทำให้เข้าใจว่าความเข้าใจของเขาถูกต้องหรือไม่ ยุคนี้เป็นยุคดิจิทัล มี Ar (Argmented reality) การชุมนุมนี้เป็น Ar รูปแบบหนึ่งเป็นภาพเสมือนจริง ถ้าเราไม่เรียนรู้เราจะวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารไม่ได้ สมัยก่อนสามนิ้ว คือ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หรือแปลต่อได้อีกว่า เสรีภาพ อิสรภาพ และภราดรภาพใช่หรือไม่ เป็นการมโน จินตนาการหรือคิดเองโดยปราศจากข้อเท็จจริง อาการมโนเป็นอาการพื้นฐานที่อาศัยความเชื่อกับรสนิยมว่า ได้ยินมา มีคนเล่ามา แต่ความจริงอาจไม่เป็นอย่างนั้น ในสมัยก่อนในยุคอนาล็อก อาศัยตามองเห็น ไม่ได้ซักถาม คิดเอาเอง ทั้ง ๆ ที่ข้อมูลนั้นยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบ และวิเคราะห์ ฝ่ายปกครองจึงต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติให้ได้ก่อน สิ่งเปลี่ยนแปลงและแตกต่างกันนั้น ก่อให้เกิดประโยชน์หรือไม่ขึ้นอยู่กับการใช้สติปัญญา คือต้องปราศจากความเชื่อและรสนิยม ซึ่งความเชื่อมีผลต่อการตัดสินใจ เช่น ทุกท่าน

ในที่นี้รัฐและมีความเชื่อว่าประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีการพัฒนามาก มีศักยภาพมากทั้งเงินทุน องค์ความรู้เทคโนโลยี ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงสามารถจัดการปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้นได้ แต่ในสถานการณ์ โควิด - 19 ซึ่งเกิดขึ้นทั่วโลก หากเราเชื่อว่าสหรัฐอเมริกาสามารถจัดการปัญหาทุกปัญหาได้เพราะมีความพร้อมมากกว่า สหรัฐอเมริกาจึงสามารถจัดการปัญหาโควิด - 19 ได้ดีกว่าประเทศไทย ซึ่งในข้อเท็จจริงสหรัฐอเมริกาก็ไม่สามารถจัดการโควิด - 19 ได้ แต่ประเทศไทยสามารถจัดการปัญหาโควิด - 19 ได้ดีกว่า เพราะคนไทยสวมหน้ากากอนามัย แต่ประเทศสหรัฐอเมริกาถือว่าการสวมหรือไม่สวมหน้ากากอนามัยเป็นสิทธิเสรีภาพ ส่วนบุคคล คัดค้านความเป็นมนุษย์มีความสำคัญ ดังนั้น ความเชื่อจึงทำให้ไม่มีเหตุผล การแก้ไขปัญหามันในบทบาทของ ฝ่ายปกครองเราไม่สามารถเข้าไปเป็นคู่กรณีของข้อขัดแย้งได้ในทุกลักษณะ อีกส่วนหนึ่งคือคำว่า “**รัฐเขารู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง**” คือสำเร็จทุกเรื่อง รัฐเขารู้ตัวเรา รัฐเขารู้โควิด - 19 รู้ว่าเกิดจากไวรัสโคโรนา แต่รัฐเขารู้ว่าไวรัสโดยพื้นฐานเข้าสู่ร่างกายเราในช่องทางที่มีเมือก ตา จมูก ปาก เมื่อรัฐเขารู้แล้วรัฐโควิด - 19 แล้ววิเคราะห์ แล้วเราควบคุมไวรัสไม่ได้ แต่เราสามารถตั้งรับได้ ทั้งนี้ การที่รัฐเขารู้เราจะทำอะไรสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ กระบวนการคิดและทัศนคติว่าจะตั้งรับหรือเชิงรุก เช่นเดียวกันกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีช่องทางในการ แก้ไขปัญหาทุกปัญหา ซึ่งฝ่ายปกครองมีจุดแข็งอยู่ที่การที่รับผิดชอบ Area Based เต็มพื้นที่ การทำงาน สมัยใหม่มีคำ ๓ คำ ที่ต้องทำความเข้าใจ คือ

๑. Agenda หรือนโยบาย คือสิ่งที่ เป็น Content ในภาพรวมที่กำหนดขึ้นมาที่จะต้องมุ่งเน้น เราใช้คำว่า “**วาระแห่งชาติ**” ในรูปแบบของยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาในด้านต่าง ๆ หรือที่เป็น Scale ระดับ เหนือขึ้นไปเป็นเรื่องของนโยบายของรัฐบาล นั่นคือ Agenda

๒. Function คือ ภารกิจหน้าที่ที่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดให้แต่ละองค์กร แต่ละ ตำแหน่งหน้าที่มีบทบาทจะต้องรับผิดชอบ เช่น กระทรวง ทบวง กรม จังหวัด

๓. Area Based คือ พื้นที่ทั้งหมด ตั้งแต่ Scale ของประเทศ ภาค จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน จนถึงครัวเรือน มีหน่วยงานไม่ก็หน่วยงานที่มีเครือข่ายครอบคลุม Area Based ทั้งหมด หนึ่งในนั้น คือ กระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมการปกครอง ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ มีภารกิจหน้าที่ รับผิดชอบต่อกฎหมาย ๒,๐๐๐ กว่าฉบับ ปลัดอำเภอเป็นผู้ช่วยนายอำเภอ เจ้าพนักงานปกครองของที่ทำ การปกครองจังหวัด เป็นผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด ก็มีความรับผิดชอบเท่ากัน โดยรับผิดชอบทุกเรื่องที่อยู่ในเขต Area Based ซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าอธิบดีกรมการปกครอง / รองอธิบดีกรมการปกครอง

ในบทบาทหน้าที่ของฝ่ายปกครอง ข้อขัดแย้งเป็นเรื่องปกติ แต่จะบริหารข้อขัดแย้งได้นั้น จะต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง ปัจจุบันมีเทคโนโลยีช่วยในด้านการสืบค้นข้อมูล ดังนั้นต้องรู้ข้อมูลในพื้นที่รับผิดชอบ ทุกเรื่อง มีข้อขัดแย้งเรื่องใดบ้าง เช่น ปัญหาที่ดิน ปัญหาน้ำท่วม ซึ่งเป็นเรื่องการบริหารจัดการไม่ยากเพราะ เกิดขึ้นซ้ำ ๆ กัน แต่เรื่องที่ยากคือ เรื่องเกี่ยวกับความเชื่อและทัศนคติของคน ทุกคนเชื่อว่าคนไทยไม่มีวินัย หยิบโย่ง ไม่มีความรับผิดชอบ แต่เหตุใดจึงแก้ปัญหาโควิด - 19 ได้ สวมหน้ากากอนามัยได้ นั่นเป็นเพราะคนไทย สวมหน้ากากอนามัยป้องกัน ล้างมือทำความสะอาดมาหลายเดือนแล้ว เป็นเรื่องปกติ หรือ New Normal แล้ว

หน้าที่ของข้าราชการ มีหน้าที่ ๒ ประการ คือ

๑. ทำในสิ่งที่เกิดประโยชน์สูงสุดกับพี่น้องประชาชน

๒. รับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ต่อนโยบายของรัฐ

จะอย่างไรที่จะนำ Agenda, Function ไปตอบสนองในการแก้ไขปัญหาของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ ดังนั้น ข้อขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นที่อยู่ในพื้นที่เป็นเรื่องของกายภาพที่เกิดขึ้นเป็นประจำปกติ แต่จะบริหารข้อขัดแย้งอย่างไร การมีข้อมูลข่าวสารที่มีระบบและมีประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่สำคัญ ข้อมูลเกี่ยวกับ Area Based ในอำเภอ หมู่บ้าน มีพื้นที่เสี่ยงที่ใดบ้าง เช่น ประเด็นเกี่ยวกับภัยพิบัติ พื้นที่น้ำท่วม น้ำหลาก ผู้เกี่ยวข้องพื้นที่นั้น เจ้าของพื้นที่

เมื่อรู้พื้นที่ รู้คน และพฤติกรรม ทำให้สามารถตัดสินใจวางแผนการแก้ไขปัญหาได้ว่าภารกิจนั้น ๆ Area Based นั้น ๆ อยู่ใน Function ของหน่วยงานใด จะได้มอบหมายหน้าที่ได้ถูกต้อง หน้าที่ของข้าราชการมี ๒ ประการ ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ให้มีเครื่องมือในการทำงานวิธีเดียว คือ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือวิธียุทธศาสตร์ชาติ ระเบียบกฎหมายเป็นเครื่องมือในการที่จะตัดสินใจขัดแย้ง ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด นโยบายของรัฐก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ต้องรู้ให้ได้ว่าขัดแย้งกันเรื่องอะไร Area Based อยู่ที่ไหน ระเบียบกฎหมายจะเป็นตัวกำหนดทั้งเรื่องของความรับผิดชอบ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่ทั้งนี้ ต้องมีเรื่องของคุณธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะคุณธรรมเป็นสิ่งที่สร้างให้ทุกคนมีความเชื่อ และมีความศรัทธาตามมา มีกฎหมาย มีคุณธรรม มีความโปร่งใส คือ ทุกฝ่ายต้องเข้าใจกฎหมาย ต้องมีส่วนร่วม ซึ่งในกรณีมีข้อขัดแย้ง ฝ่ายปกครองต้องเป็นคนกลางที่จะสร้างสภาพแวดล้อมให้คู่ขัดแย้งมีความเข้าใจกัน กล่าวคือ คู่ขัดแย้งทั้ง ๒ ฝ่ายต้องมีความเข้าใจในเรื่องกฎหมายเท่ากัน ก่อให้เกิดคุณธรรม มีความโปร่งใส และมีส่วนร่วม จะเกิดความคุ้มค่าเพราะผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการปกป้องผลประโยชน์ของตนเอง นี่คือการใช้วิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เป็นวิธีการสันติวิธีนั่นเอง สิ่งที่ต้องรู้ ๓ ประการคือ ๑. พื้นที่เสี่ยง ๒. ผู้ที่เกี่ยวข้องและพฤติกรรม และ ๓. สิ่งที่เป็นข้อขัดแย้ง ข้อมูลที่อยู่ใน Cloud ต้องตรวจสอบให้รอบด้าน โลกปัจจุบันเป็นโลกาภิวัตน์เป็นยุคของ Big Data ต้องมี Ai หรือปัญญาประดิษฐ์เข้ามาช่วยแล้วนำเสนอเป็นภาพเสมือนจริง (Ar) เข้าสู่ระบบดิจิทัล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่กรรมการปกครองมอบให้บุคลากรของกรมการปกครองทุกเครื่องมีชิป มีอีเอ็ม สามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ทั้งหมดและขณะเดียวกันก็มีการดึงเอาข้อมูลจากผู้ใช้โทรศัพท์ฯ ได้เช่นกัน

ข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่ไม่เปิดเผยมีข้ออ้างเรื่องความมั่นคง แต่โลกปัจจุบันเป็นโลกไร้พรมแดน ในขณะที่ยังมีขอบเขตเป็นประเทศต่าง ๆ แต่ประเทศใน Google, Facebook หรือใน Line ประเทศคือโลกทั้งโลก สิ่งที่สำคัญคือข้อมูลข่าวสารที่เข้าไปสัมผัสไม่ว่าจะเป็น Google, Facebook เป็นต้น ในขณะที่กรมการปกครองมีข้อมูลของบุคคล ซึ่งเป็นความลับเป็นเรื่องของความมั่นคง แต่ข้อมูลใน Google หรือ Application ต่าง ๆ กลับเปิดเผย และในมุมมองที่มองโลกทั้งโลกแบบไม่แยกประเทศ มีข้อมูลกลางที่ทุกคนสามารถเข้าไปเชื่อมต่อได้ทางสมาร์ทโฟน ซึ่งนอกจากจะได้ข้อมูลที่ต้องการแล้ว ผู้ใช้สมาร์ทโฟนยังได้รับข้อมูลอื่น ๆ กลับมาโดยไม่ต้องร้องขอ เช่น การเสนอขายสินค้า เป็นต้น กรมการปกครองเริ่มจะเปลี่ยนแปลง Transform โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการให้บริการประชาชน โดยประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลของตนเอง หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลของตนเอง รัฐบาลเริ่มมีการพัฒนาในเรื่องดังกล่าวเช่นกัน เช่น กรณีเหตุการณ์โควิด - 19 ระบาด มีมาตรการเยียวยาโดยให้เงินแก่ประชาชนในหลายโครงการผ่านทางสมาร์ทโฟน

สำหรับข้อมูลข่าวสารที่อยู่ใน Area Based ฝ่ายปกครองถูกสอนมาตลอดว่าต้องรู้พื้นที่ รู้คน และรู้งาน ทุกคนควรภูมิใจที่มีโอกาสเข้ามาเป็นข้าราชการฝ่ายปกครอง เพราะสามารถทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมได้มาก ดังนั้น เมื่อมีโอกาสแล้วให้ใช้ให้เต็มความสามารถ หน้าที่มีเพียง ๒ ประการ เป้าหมายคือประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนได้รับ จะต้องทำงานตาม Function บูรณาการองค์กรเป็นทีมเวิร์คเพื่อตอบสนอง Agenda เครื่องมือที่สำคัญคือยุทธศาสตร์ชาติ นำความชอบธรรม ความเชื่อไปพัฒนาให้ประชาชนมีความศรัทธาต่อฝ่ายปกครอง เป็นข้าราชการที่ดีเป็นที่พึ่งได้ และสามารถสร้างสภาพแวดล้อมให้ประชาชนให้เขาเข้าใจในเรื่องกฎเกณฑ์ ระเบียบ กฎหมาย สิทธิ การมีส่วนร่วม และความรับผิดชอบ โดยเริ่มจากตัวเราฝ่ายปกครอง ซึ่งสิ่งนี้จะเป็นเกราะป้องกัน โดยเฉพาะการอนุมัติ อนุญาตในเรื่องต่าง ๆ ต้องตรวจสอบในเรื่องข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ค้นหาข้อมูลให้รอบด้านก่อนการใช้ดุลพินิจ และไม่หลงไปในเรื่องการทุจริตต่อความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ ต่อตำแหน่งตามบทบาทที่กฎหมายกำหนด จะดำรงอยู่ได้ด้วยคามมีวินัย วินัยคือแบบแผนในการบริหารชีวิตตัวเอง เพราะวินัยเป็นตัวกำหนดความรับผิดชอบ

แย้ง ต้องเอาอัยการไปเจรจาด้วย เป็นสิ่งปลูกสร้างที่มีความงดงาม ในสมัยรัชกาลที่ ๑๐ ในช่วงต้น และจะกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินในการเปิดในปลายปี ๒๕๖๔ ซึ่งจะเสร็จสมบูรณ์ แต่กว่าจะมาถึงขั้นนี้ได้ต้องไปทำความเข้าใจกับประชาชน ต้องไปเรียนรู้ถอดบทเรียน ต้องไปชี้แนวเขต ต้องไปทำการต่าง ๆ ซึ่งไม่มีในระบบราชการ และไม่สามารถใช้ระบบราชการในการบริหารจัดการโครงการนี้ได้แต่ใช้วิธีอัยการระบบราชการ เช่น ระเบียบพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง โดยให้วัดเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการ เป็นเทคนิคอย่างหนึ่งจากข้อขัดแย้งที่เกิดจากความไม่เข้าใจของคน ข้อขัดแย้งของพระสงฆ์ ๒ ฝ่าย สายวิปัสสนากรรมฐาน กับฝ่ายธรรมยุต เคยไปกราบพระราชวิรวงศ์ วัดราชบพิธฯ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ท่านจำวัดอยู่ที่วัดราชบพิธฯ ไปกราบเรียนท่านว่าได้รับพระราชเสาวนีย์ให้ทำโครงการนี้ ขอให้สมเด็จพระมหาวิรวงศ์ได้ช่วยสนับสนุนโครงการนี้ที่วัดป่าบ้านตาด ท่านแจ้งว่าวัดนี้ความแตกแยกในวัด ท่านเคยมาปฏิบัติธรรมที่วัดป่าบ้านตาดนี้ จึงกราบทูลท่านว่า ท่านไม่สนับสนุนก็ไม่เป็นอะไรแต่ถ้ามีพระสงฆ์หนุ่ม ๆ ที่คัดค้านโครงการนี้ กราบบนมัสการขอให้ท่านช่วยชี้แจงทำความเข้าใจด้วย ท่านบอกว่าอย่างนี้อาตมาทำได้ ต่อมาสมเด็จพระมหาวิรวงศ์ ก็คือ **สมเด็จพระสังฆราช** องค์ปัจจุบัน ทำให้โครงการนี้เดินหน้าต่อไป ปัจจุบันปัญหาลดลงมากมีเพียงความสำเร็จที่รออยู่ ในวันที่ได้ยกทองแท้มูลค่า ๑๐๐ ล้านบาท ประดับบนยอดเจดีย์ได้มีพระอาทิตย์ทรงกลด โดยสมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เป็นประธาน นี่คือลักษณะที่เป็นข้อขัดแย้งอย่างหนึ่งในทางศาสนา ฉะนั้น ท่านปลัดอำเภอก็ทำงานในพื้นที่ที่ต้องเข้าใจอย่างหนึ่งว่าแม้แต่ศาสนายังมีความเห็นไม่ตรงกัน แม้แต่ผู้ทรงศีลท่านก็ยังแบ่งนิกายเป็นมหานิกาย และธรรมยุต ในธรรมยุตมีหลายสาย สายหลวงปู่มั่น ฯลฯ หลวงปู่แหวนเป็นศิษย์หลวงปู่มั่น และที่ฉลาดที่สุดคือ รัชกาลที่ ๙ ท่านไปกราบบนมัสการสายวัดป่า สายพระกรรมฐานในช่วงที่มีสงครามสู้รบในการแย่งชิงมณฑล เพราะท่านมองว่าสายวัดป่าไม่สะสมพัสดุใด ๆ วันแรกที่ได้ไปหาหลวงปู่สุดใจ คือไปทำพินัยกรรม หลวงปู่สุดใจเป็นชาวสมุทรปราการมาบวชสมัยที่หลวงตาบัวยังมีชีวิต ผู้บรรยายได้เรียกญาติพี่น้องหลวงปู่สุดใจมาทั้งหมด ถามว่าหลวงปู่สุดใจเคยให้เงินญาติฯ ไปทำโน่น ทำนี่บ้างหรือไม่ ญาติฯ บอกไม่เคย ถามว่าหลวงปู่สุดใจทำพินัยกรรมให้ใครหรือไม่ก็ไม่มี สรุปหลวงปู่สุดใจเหลือแต่สบง, จีวรเท่านั้นไม่มีสมบัติใด ๆ ซึ่งเรื่องนี้เป็นจุดที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดความศรัทธาในการก่อสร้าง ซึ่งหมายความว่าท่านผู้ทรงศีล ผู้ทรงสมณเพศเหล่านั้นเป็นผู้ที่มีแบบอย่างที่ดี การแก้ไขข้อขัดแย้งที่วิกฤตจบลงได้

- ๗ -

ด้วยความศรัทธาและมุ่งมั่นที่จะดำเนินการก่อสร้าง โดยผู้บรรยายได้สั่งกำชับให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกคนที่มาดำรงตำแหน่งที่จังหวัดอุดรธานี ว่าห้ามข้าราชการที่ไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ห้ามทุจริตโครงการนี้แม้แต่บาทเดียว เพราะการทุจริตแม้แต่บาทเดียวปัญหาที่เกิดขึ้นคือความศรัทธาจะลดทอนที่ และไม่สามารถทำโครงการนี้ได้ เพราะไม่ใช่ระบบราชการ กลายเป็นเรื่องทีในแต่ละวันพุทธศาสนิกชนที่หลังไหลกันไปทำบุญ ประมาณ ๑ เดือนจะได้เงินวันละ ๔ - ๕ ล้าน ใส่กล่องรับบริจาคเพื่อก่อสร้างโครงการนี้

โครงการที่ ๒ คือโครงการที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของคน คือ สุขภาพอนามัย

ณ วันนี้มีโครงการหนึ่งเรียกว่า **๓๐ บาทรักษาทุกโรค** บังเอิญผู้บรรยายได้รับเชิญเป็นประธานกรรมการสุขภาพแห่งชาติจึงมานำเสนอเรื่องนี้ ถึงรู้ว่าโครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรคมีความเป็นมาอย่างไร สมัยก่อนคนป่วยคือคนล้มละลาย คือคนจนป่วยเมื่อไหร่จะกลายเป็นคนจน ต้องขายที่ขายทาง ต้องไปกู้เงินนอกระบบรักษาตัวเอง แต่โครงการนี้เกิดขึ้นภายใต้หลักคิดที่ว่า คนไทยทุกคนเสียภาษีควรที่จะได้รับการดูแลเรื่องสุขภาพอนามัย มีหลักประกันสุขภาพโดยทั่วหน้า เสมอภาค นี่คือความเป็นมาของโครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ไม่ใช่ของนายกฯ แต่เป็นโครงการของนายแพทย์คนหนึ่งซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชสีไศล ขณะที่ผู้บรรยายเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ คือ**คุณหมอสงวน นิตยารัมภ์พงศ์** ได้นำเสนอโครงการต่อ นายอำเภอราศีไศล ในขณะนั้นโดยบอกว่า หากผู้ว่าราชการจังหวัดผลักดันได้จะทำให้พี่น้องประชาชนในชนบท จะได้รับการดูแลอย่างดี โดยจัดตั้งกองทุนขึ้นมาโดยนำภาษีทั้งประเทศมาเป็นกองทุน เพื่อรักษาเยียวยาพี่น้องประชาชนในชนบทที่ยากจนและอยู่ห่างไกล ให้จำหมายเลข ๑๓๓๐ ไว้ เพื่อไปพบพี่น้องประชาชนที่มีปัญหาด้านสุขภาพ **ประเทศไทยได้รับรางวัลอันดับ ๖ ของโลก** ในเรื่องของสาธารณสุขขั้นพื้นฐานที่พี่น้องประชาชนได้รับการอย่างดี

ระบบประกันสุขภาพของเมืองไทย

ข้าราชการมีสวัสดิการของรัฐอยู่แล้ว เป็นระบบสวัสดิการของรัฐ ของกรมกรมบัญชีกลาง โดยบริการข้าราชการทั่วประเทศจำนวน ๕ ล้านคน ครอบคลุมพ่อแม่พี่น้อง แต่ระบบที่อยู่ในหลักประกันสังคม ข้าราชการมีสวัสดิการของรัฐ ประชาชนมีหลักประกันสังคมในมาตรา ๓๓ ถ้าพี่น้องประชาชนไปเป็นลูกจ้าง บริษัทจะมีกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ด้วยการให้บริษัทนายจ้างจดทะเบียนให้ลูกจ้างขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตน **ตามมาตรา ๓๓** ให้ได้รับการคุ้มครองดูแลเพื่อสุขภาพอนามัย แต่เมื่อใดก็ตามที่บรรดาลูกจ้างเหล่านี้ออกจากงานเนื่องจากถูกเลิกจ้าง เขาจะหมดสิทธิในทันทีที่จะได้รับบริการเหมือนสวัสดิการของข้าราชการที่จะรักษาพยาบาล แต่ถ้าลูกจ้างที่ถูกออกจากงานแต่ยังส่งเงินต่อให้กองทุนประกันสังคม **ตามมาตรา ๓๔** ของ พ.ร.บ.ประกันสังคม เขาจะได้รับสิทธิในทันทีในเรื่องของการประกันตน

อีกเรื่องหนึ่ง คือ ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ ซึ่งเป็นพนักงาน ลูกจ้างของบริษัทขณะนี้ มีเพียง ๑๖ ล้านคน รวมกับข้าราชการอีก ๕ ล้าน เป็น ๒๑ ล้านคน บรรดาผู้ที่ออกจากงานแล้วมาประกันตนต่ออีก ๑ ล้าน ๒ แสนคน รวมทั้งหมด ๒๔ ล้านคน ประเด็นต่อมา คือคนที่หาเช้ากินค่ำที่อยู่ตามหัวไร่ปลายนา มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ชาวบ้านที่ขายของในตลาดสด ช่างตัดผม เสริมสวย นักดนตรีเปิดหมวกทั้งหลาย เรียกคนเหล่านี้ว่า **“แรงงานอิสระ”** **ตามมาตรา ๔๐** ถ้าแรงงานเหล่านี้เข้าสู่ระบบประกันตนตามมาตรา ๔๐ ด้วยการสมัครเป็นผู้ประกันตนเขาจะต้องส่งเงินเข้ากองทุนเดือนละ ๑๕๐ บาท หรือวันละ ๕ บาท รัฐบาลสมทบให้อีก ๑๐๐ บาท เขาจะกลายเป็นผู้ประกันตนที่รับสิทธิการรักษาพยาบาลทันที แต่คนไทยเหล่านี้มีอยู่เพียง ๑ ล้านคนเศษ ฉะนั้น นอกเหนือจากนี้อีก ๔๘ ล้านคน คือคนที่ใช้บริการโครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค คือผู้ใช้**บัตรทอง** แต่ปัจจุบันนี้ ไม่เรียกว่าบัตรทองแล้ว และเพิ่มเติมคือ นอกจากรักษาโรคแล้วยังรักษาทุกที่ด้วย เพราะผู้บรรยายเป็นประธาน กรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้เสนอโครงการนี้เข้าไปว่า ที่ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ก็เดือดร้อนเหมือนกัน เพราะกว่าจะไปโรงพยาบาลก็ต้องเสียเงินค่ารถ ให้รักษาได้ทุกโรงพยาบาลจะดีกว่า วันนี้มีมติแล้ว ให้พี่น้องประชาชน ๔๘ ล้านคน สามารถรักษาได้ทุกที่ทุกโรงพยาบาล และไม่จำเป็นต้องพกบัตรทอง ใช้เพียงหมายเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก หากท่านไปพบเห็นคนเจ็บป่วยในพื้นที่ให้แจ้งเขาให้เข้าโครงการนี้ว่า

- ๘ -

รักษาได้ทุกที่ รัฐจ่ายเงินให้รักษาฟรี ๓๐ บาทรักษาทุกโรค เดิมที่ตั้งโครงการนี้ใหม่ ๆ เรียกว่า ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ปัจจุบันไม่ต้องจ่ายแล้ว เพราะหลักคิดสมัยนั้นมีความกังวลเดียวรักษาได้ทุกโรค สมัยนั้นกังวลเดียวขามละ ๓๐ บาท จึงใช้ชื่อโครงการ ๓๐ บาทรักษาทุกโรค ขณะนี้ผู้บรรยายได้เสนอให้ตั้งกองทุน ๒ กองทุน ตาม พ.ร.บ. นี้ คือ

๑. กองทุนหลักประกันสังคม ให้ท่านสอบถามในพื้นที่ อบต./ทต. ดูว่า กองทุนท้องถิ่นมีหรือยัง คือ กองทุนหลักประกันสุขภาพประจำท้องถิ่น หลักประกันสุขภาพประจำท้องถิ่นนี้หากท้องถิ่น หรือ อบต. ที่เข้าใจ ศึกษาเรื่องเหล่านี้สามารถจัดตั้งกองทุนท้องถิ่นได้ แต่หาก อบต. ไหนไม่เห็นความสำคัญทำแต่โครงการขุดลอก ทำถนนหนทางประชาชนก็ยากจนอยู่อย่างนั้น ท่านลองไปเสนอความคิดให้ท้องถิ่นจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น โดยการที่ทางกรมการหลักประกันสุขภาพจะจ่ายเงินหัวละ ๔๕ บาท ต่อประชากรในท้องถิ่น แต่ท้องถิ่นต้องสมทบเงินตามงบประมาณที่ท้องถิ่นมี เช่น ๓๐% หรือ ๔๐% ของงบประมาณไม่รวมเงินอุดหนุน กลายเป็นกองทุนส่งเสริมสุขภาพในท้องถิ่น และมีคณะกรรมการสามารถจัดทำโครงการต่าง ๆ ได้ เช่น โครงการวิ่งเพื่อสุขภาพ ออกกำลังกายในชุมชนป้องกันโรคต่าง ๆ ได้ หรือดูแลผู้ป่วยติดเตียงที่อยู่ในชุมชน ตำบล หมู่บ้าน กองทุนนี้จะมีกรอบในการทำงาน สามารถจัดทำโครงการต่าง ๆ ในเชิงป้องกันสุขภาพได้ เช่น การจัดซื้อเครื่องออกกำลังกาย เป็นต้น ถ้าหมู่บ้านไหน ตำบลไหนไม่ทำก็ไม่จ่ายเงิน ๔๕ บาทต่อหัวประชากร ขึ้นอยู่กับนายก อบต., นายกเทศมนตรีจะเห็นใจประชาชนไหม

๒. กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพ กองทุนนี้สำนักงานหลักประกันสุขภาพจะให้เงินตามหัวประชากร หัวละ ๕ บาท แต่ทำในองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) สมมุติว่า จังหวัดน่านมีประชากร ๕๐๐,๐๐๐ คน ถ้า อบจ. ไหน ตั้งกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการก็ให้เงินไป ๕๐๐,๐๐๐ คูณ ๕ บาท เท่ากับ ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท

แต่ อบจ. นั้นจะต้องสมทบ ๕ บาท ต่อหัวประชากรเช่นกัน กลายเป็น ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท กองทุนนั้นจะไปดูแลคนพิการ เช่น ซ้อมเก้าอี้โยก เก้าอี้รถเข็นผู้ใหญ่ ซ้อมไม้เท้า ภายใต้งบเงินและหลักการของหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้ง ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างรุนแรงไปเรื่อย ๆ ถ้ามีกองทุนนี้จะไปเติมเต็มคนพิการซึ่งเป็นภาระทางสังคม ในหมู่บ้าน ตำบลมีผู้ป่วยติดเตียงจำนวนมากหากตรวจสอบดู มีโทรศัพท์จากคนจังหวัดน่าน แจ้งว่าคุณตาของเขาอายุ ๘๐ ปี ป่วย ปรากฏว่าไม่มีใครมาเหลียวแล จึงทราบว่าการประชาสัมพันธ์โครงการนี้ไม่ทั่วถึง ผู้ป่วยติดเตียงหรือคนชราที่ป่วยติดเตียงมีเงินจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ให้แก่บุคลากรที่เป็นทีมงานไปดูแลผู้ป่วยในหมู่บ้าน ซิมเตอร์ไซค์เข้าไปดูแลทุกวัน คณะทำงานเรียกว่า “Trained Care Giver” ที่จะเข้าไปดูแลผู้ป่วยติดเตียงที่อยู่ในหมู่บ้าน อยู่ในครัวเรือน ซึ่งแต่เดิมเป็นภาระของลูกหลาน ต่อมาได้นำโครงการนี้เข้าไปโดยผู้ที่เป็นบุคลากรของสถานอนามัยจะได้รับเงิน ๕,๐๐๐ บาท/เคส แต่ต้องมีทีมงาน มีทั้ง อสม. อาสาสมัครตำบล เป็นทีมไปดูแลผู้ป่วยคนเดียวที่ติดเตียงอยู่ นี่คือหลักอย่างหนึ่งที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนมีการยกระดับให้เท่าเทียมกันเสมอภาคกัน นี่คือนโยบายของหน่วยงานของรัฐ แต่ปัจจุบันนี้หน่วยงานของรัฐเหล่านี้ เช่น โรงพยาบาลต่าง ๆ มีความแออัด ต้องไปเข้าคิวตั้งแต่เข้ามิดเพื่อรอการรักษาพยาบาล จึงเกิดโครงการนี้ คือ โรงพยาบาลเอกชน (คูคต โรงพยาบาลศิริราช) เป็นโรงพยาบาลเอกชนที่ผู้บรรยายเป็นผู้บริหารอยู่ มีทั้งหมด ๓ แห่ง ที่นำมาเรียนเพื่อเปรียบเทียบระหว่างพี่น้องประชาชนมีหลายระดับ ระดับที่อยู่ในหลักประกันสุขภาพเป็นคนจนที่อยู่ในชนบท แต่ในระดับที่ในโรงพยาบาลเอกชนก็จะไปเติมเต็มให้กับโรงพยาบาลของรัฐ โดยโรงพยาบาลศิริราชรับผู้ประกันตนเข้ามาโรงพยาบาล ผู้บรรยายก็เข้าโครงการประกันตนที่โรงพยาบาลศิริราช ฉะนั้น จะเห็นว่าที่โรงพยาบาลเหล่านี้เข้ามาเพื่อเป็นทางเลือกทางหนึ่งให้ผู้มีอันจะกิน หรือผู้ประกันตนไม่มีอันจะกินสามารถเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลเอกชนที่ดีได้ หรือหากพ่อแม่ท่านป่วยมีเงินรักษาในโรงพยาบาลรัฐอาจไม่มีเครื่องมือ หรือต้องไปแออัดในการเข้าคิว ทดลองมาใช้บริการในโรงพยาบาลเอกชน ค่ารักษาไม่แพง เพราะปัจจุบันมีการควบคุมราคา ค่าควบคุมการบริการไว้ (โรงพยาบาลศิริราช บางนา, โรงพยาบาลศิริราชสมุทรปราการ, โรงพยาบาลศิริราชหาดใหญ่) ที่เก่ง ๆ คือ โรคหัวใจ โรคเบาหวาน ความดัน ปัจจุบันเปิดเรื่องการรักษากระดูกและข้อ มีอีกเรื่อง คือ Be Better คือ ไม่ต้องรอให้แก่ ทำให้เราแก่ตามวัย มียาบำรุง สมมุติว่า อายุ ๖๐ ปี เข้าไป Be Better มีวิตามินให้กินจะทำให้ร่างกายแข็งแรง และต้องออก

- ๙ -

กำลังกายด้วย ในหมู่บ้านหากมีเด็กที่ร้องไห้เก่ง ๆ อายุ ๓ - ๕ ขวบ ไม่กินข้าวตัวดำ ๆ ผอม ๆ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนเลยว่าเป็นโรคหัวใจพิการมาแต่กำเนิด วันนี้ผู้บรรยายหาเงินจากการจำหน่ายเสื้อยืด จำนวน ๑ ล้านบาท มอบให้มูลนิธิโรคหัวใจไปดำเนินการคัดกรองเด็กที่หัวใจพิการ เปลี่ยนใช้เงินประมาณ ๑ แสนบาทต่อการรักษาของโรงพยาบาล แต่เรามีกองทุนนี้มีเงิน ๑ ล้านบาท สามารถใช้การรักษาได้ ซึ่งได้ทำการรักษามาแล้ว ๓๐๐ กว่าราย เด็กที่เคยเป็นโรคนี้ออกมาวิ่งเล่นได้ เล่นกีฬาได้ จากโครงการ “ศิริราชให้หัวใจเด็ก”

เรื่องนิคมอุตสาหกรรม ผู้บรรยายเป็นประธานฯ วันนี้เราสร้างงานให้กับประชาชนซึ่งเราเห็นว่าเขาไม่สามารถหรือเรียนจบมาแล้วไม่มีงานทำ หรือไม่สามารถทำการเกษตรอยู่ในชนบท ในตำบล หมู่บ้านได้ เราสร้างนิคมอุตสาหกรรมเป็นแห่งสุดท้ายของประเทศไทยที่จังหวัดอุดรธานี และมีการพัฒนาไปถึงขั้นให้มีทางรถไฟขนส่งสินค้าแล้ว ซึ่งเป็นจุดเด่นของนิคมอุตสาหกรรมอุดรธานี สามารถเชื่อมต่อกับประเทศลาว คุณหมิงหากทางรถไฟของประเทศจีนก่อสร้างเสร็จนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้จะสร้างงานให้กับประชาชนทั่วประเทศทั้งหมด ๒๐,๐๐๐ ตำแหน่ง จะเปิดประมาณปลายปี ๒๕๖๔ มีโรงงานทั้งหมด ๒๐๐ โรงงาน คล้ายนิคมอุตสาหกรรมลำพูนที่อยู่ในภาคเหนือ มีทั้งหมด ๖๘ เรื่อง ในเรื่องอุตสาหกรรมเป้าหมายมีเรื่องยางพารารวมอยู่ด้วย เส้นทางโครงข่ายคมนาคมออกไปยังจีน เวียดนาม และขึ้นไปคุณหมิง เดิมรัฐบาลให้มีนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่พิเศษในจังหวัดพื้นที่พิเศษในจังหวัดชายแดนภาคเหนือ เช่น แม่สอด จังหวัดตาก แต่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะว่าไม่มีใครไปลงทุน แต่นิคมแห่งนี้มีการลงทุนแล้ว จะเห็นได้ว่าสามารถสร้างงานได้ รัฐบาลต้องส่งคนมาดูงานที่อุดรธานี และสนใจที่จะลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมอุดรธานี ซึ่งคาดหมายว่านักลงทุนเหล่านี้จะมาสร้างโรงงานอุตสาหกรรมหลังโควิด 19

ที่ได้เรียนท่านในเบื้องต้นว่าพื้นฐานการพัฒนาประเทศ พื้นฐานในการพัฒนาชนบทที่จะลดความเหลื่อมล้ำ ลดความขัดแย้งของผู้คนซึ่งทำให้เกิดการชุมนุมต่อต้านการชุมนุม เรียกร้องต่าง ๆ **วันนี้ได้ข้อสรุปว่า** นำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำหลักการทฤษฎีใหม่มาใช้ ผู้บรรยายได้ทำโครงการนี้เป็นส่วนตัวในพื้นที่ของตัวเอง ที่อุดรธานีในช่วงที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี เมื่อปี ๒๕๕๕ คือ **“ไร่สวนเงินเวียงนา”** เป็นเกษตรทฤษฎีใหม่ และไร่สวนผสมเนื้อที่ ๕ ไร่ ไม่เกิน ๑๐ ไร่ ๑ ไร่ รายได้ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ไม่ปลูกพืชเชิงเดี่ยวปลอดสารพิษ และจะให้เปรียบเทียบว่าจากปี ๒๕๕๕ ถึงปัจจุบันมีความแตกต่างกันอย่างไร ขอเรียนท่านทั้งหลายว่าสิ่งต่าง ๆ ในชนบท ในหมู่บ้าน ตำบล สามารถพลิกฟื้นจากความแห้งแล้งพื้นที่ที่ขาดแคลนกลายเป็นพื้นที่ที่สมบูรณ์ได้ไม่ยาก อันนี้เป็นแนวคิดเพราะได้ไปศึกษามาแล้วว่าชาวนาที่ทำนาโดยใช้สารเคมีหรือเป็นผู้ประกอบการที่นำเข้าสารเคมีต่าง ๆ คือที่เรียกว่า **“ชาวนา ๕ ฮัลโหล”** คือ จ้างทั้งหมด จ้างทำนา จ้างเกี่ยวข้าว จ้างหว่านข้าว จ้างใส่ปุ๋ย โดยตัวเองอยู่ กทม. จึงกลายมาเป็นต้นทุน ปรากฏว่าขายข้าวขาดทุนเพราะต้นทุน ๑ ไร่ ประมาณ ๗,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ บาท ขายข้าวได้ไม่ถึง ๕,๐๐๐ บาท ขาดทุนไร่ละ ๒,๕๐๐ บาท แต่ข้อดีคือได้กินข้าว แต่ถ้าทำอย่างไรสวนเงินเวียงนา ต้นทุน ๓,๐๐๐ บาท/ไร่ ไร่หนึ่งขายได้ ๗,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ บาท ได้กำไรไร่ละ ๕,๐๐๐ บาท อันนี้ถือว่าเป็นแนวคิดอย่างหนึ่ง มีคนไปดูงานที่ไร่เยอะ ที่นำมากำหนดเป็นแนวปฏิบัติ ทำด้วยตัวเอง สมัยที่อยู่จังหวัดชลบุรี ได้ตั้งศูนย์กิจกรรมธรรมชาติเอาเงินเข้าไปอบรม คนทำไม่ได้พูด คนพูดมักจะทำอะไร แต่งตัวออกไปพูดกับชาวบ้าน พูดผิด ๆ ถูก ๆ ไม่รู้ว่าปุ๋ยหมักทำอย่างไร ซึ่งการนำเสนอแบบนี้จะให้ปราชญ์ชาวบ้านมาสอนกันเอง เพราะสามารถกล้าที่จะถาม กล้าที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันแต่ให้เกษตรอำเภอ นายอำเภอ ผู้ว่าฯ ไปพูด ชาวบ้านจะไม่เข้าใจ ช่วงเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ชาวบ้านถามว่าที่ผู้ว่าฯ พูดนั้นทำเป็นใหม่ จึงตัดสินใจมาทำเพื่อไปบรรยายเพราะทำด้วยตัวเอง อยากให้พวกท่านไปศึกษาและทดลองทำ ทำในที่ดินของตัวเอง มีข้าราชการคนหนึ่งเป็นพนักงานเทศบาลมาดูงานที่ไร่สวนเงินเวียงนา เขามีที่ดินเพียง ๑ งาน ใช้อยู่อาศัย จึงแนะนำว่างานเดียวก็พอ ปัจจุบันพออยู่พอกิน เพราะปลูกผักสวนครัว เลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่กินไข่ ปัจจุบันไร่สวนเงินเวียงนาได้เพิ่มการเลี้ยงเป็ด ไร่นี้ตั้งเป็นที่ศึกษาดูงาน และสร้างระบบนิเวศขึ้นมา มะนาวที่ปลูกไว้เริ่มมีรายได้ และเลี้ยงไส้เดือนขายตัวละ ๕ บาท ฉีไส้เดือนเอามาทำปุ๋ย ฉีไส้เดือน ๑ ขวด ขนาด ๒๒๐ CC ผสมกับน้ำ ๑๕ ลิตรเอาไปรดต้นมะนาวจะออกลูกตก แต่ที่สอนชาวบ้านเพิ่มคือบัญชีครัวเรือนให้ทำ **รู้รับรู้จ่าย**

- ๑๐ -

และให้ทำประกันตนตามมาตรา ๔๐ ซึ่งเป็นพวกแรงงานอิสระ เพื่อให้เขามีหลักประกันว่าแม้เขามีรายได้แต่ถ้าป่วยจะต้องเอารายได้ทั้งหมดไปรักษาตัวซึ่งไม่อยู่ในการคุ้มครอง ให้เขาทำหลักประกันตนเองตามมาตรา ๔๐ เวลาป่วยยังได้เงินวันละ ๓๐๐ บาทไปนอนป่วยที่โรงพยาบาลตามมาตรา ๔๐ แต่ถ้าไม่ไปสื่อสารกับเขา ชาวบ้านก็อยู่กันตามยถากรรม มีเงินก็ซื้อเหล้าซื้อยาเลี้ยงกันไป ซื้อเหล้าขาว แทนที่จะมาส่งเป็นรายเดือนน่าเสียดาย พวกเราไปสื่อสารกันด้วย

ปัจจุบันมีผู้ศึกษาดูงานที่ไร่ จำนวน ๒๗,๐๐๐ คน ทั้งหมด ๒๐ คณะ จากพื้นที่ที่ทุรกันดาร จะเห็นความงดงามของชนบท สิ่งแวดล้อมกลับมา ไร่สวนเงินเวียงนาความเขียวชอุ่มคืนมา ไม่ใช่สารเคมี ขุดคลองไส้ไก่รอบ ๆ นา นาแปลงนี้สามารถได้ผลผลิตต่อไร่ประมาณ ๘๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เกษตรกรทำได้ประมาณ ๔๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ไร่สวนเงินเวียงนาได้เพิ่มครึ่งหนึ่ง มีแปลงปลูกผักในหลังคาและมีโรมะนาวให้ดูว่าที่ดินไม่มากเพียง ๗ - ๑๕ ไร่ สามารถบูรณาการคน พืช สัตว์ในแปลงนี้และมีบ้านพักอาศัย เสาร์-อาทิตย์ ผู้บรรยายจะไปพักที่นี่ เริ่มศึกษาเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ เพราะมีความสุขตอนที่มะนาวออกลูก ไข่เป็ดไข่ไก่จากที่เลี้ยงเอง บางคนถามว่าเอาเงินมาจากไหน ก็บอกผลผลิตในไร่สวนเงินเวียงนา ได้บ้านอายุมาก่อนหนึ่งอาจจะใช้หมดไปเนื่องจากชื่อของ แต่ตั้งแต่มีไร่สวนเงินเวียงนา แทบจะไม่ต้องซื้อกับข้าวเลย มีไข่ ฟริก มะละกอ เป็ด ไก่ ปลา กบ ฯลฯ ดังนั้นขอให้พวกเรานำแนวคิดนี้กลับไปส่งเสริมให้ชาวบ้านไปรณรงค์กัน ไปบอกให้ผู้นำทั้งหลายทำเป็นตัวอย่างให้ดู ดีกว่าไปหลงพวกวัตถุนิยมที่จะไปส่งเสริมให้ชาวบ้านบริโภคเกินตัว กลายเป็นหนี้สินเกิดหนี้จนกระบบขึ้นมา

รวมปัญหาข้อขัดแย้งที่เกิดการชุมนุมในพื้นที่ (ถอดบทเรียนจากประสบการณ์การบริหารการปกครอง)

๑. หลักธรรมาภิบาล
๒. ที่ดินทำกินและที่ดินสาธารณประโยชน์
๓. หนี้สินนอกระบบ
๔. เหมืองแร่โปแตสฯ จังหวัดอุดรธานี
๕. ราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำ
 - การจำหน่ายข้าว
 - มีอบข้าวโพด จังหวัดน่าน
 - มีอบมันสำปะหลัง จังหวัดระยอง
 - มีอบหอยแมลงภู่ จังหวัดชลบุรี
 - มีอบหอมหัวแดง จังหวัดศรีสะเกษ
๖. แหกคุกที่ จังหวัดตรัง
๗. เหตุระเบิดโรงงาน BST จังหวัดระยอง
๘. มหาอุทกภัย ปี ๒๕๕๔ จังหวัดน่าน
๙. เขาพระวิหาร จังหวัดศรีสะเกษ
๑๐. มหากาพย์เรื่อง “เขื่อนปากมูล”
๑๑. ปัญหาทางพาราราคาตกต่ำ

ทั้ง ๑๑ ปัญหา จะเห็นว่าปัญหาหลัก ๆ คือ

๑. เรื่องที่ดิน เป็นปัญหาที่ชาวบ้านร้องเรียนมากที่สุด เป็นปัญหาที่การเข้าไม่ถึงกรรมสิทธิ์ที่ดิน กับการเข้าไม่ถึงการกระจายการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เพราะหน่วยราชการแต่ละหน่วยได้กันพื้นที่ไว้ ทำให้เข้าไปไม่ได้ เขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ แม้แต่นายอำเภอ/ผู้ว่าฯ ยังเข้าไปไม่ได้ เพราะเขามีกฎหมายของเขา เขาก็ตัดไม้กันสบาย ป่าไม้ที่เราเห็นแค่หน้าฉาก ด้านหลังไม่มีแล้วเพราะว่ากฎหมายเหล่านี้เอง ฉะนั้นปัญหาที่ดินทำกินจึงเป็นปัญหาหลักซึ่งไม่สามารถจะกระจายปัจจัยการผลิตให้กับประชาชนผู้ยากไร้ได้ ก่อให้เกิดการชุมนุม รัฐพยายามแก้ไขที่จะให้ประชาชนได้มีสิทธิขั้นพื้นฐานในการที่จะมีที่ดินทำกิน

- ๑๑ -

๒. ปัญหาหนี้นอกระบบ ปัจจุบันครัวเรือนจำนวน ๒๐ ล้านครัวเรือนทั่วประเทศ เป็นหนี้นอกระบบโดยมีหนี้สินเฉลี่ยของชาวนาไทย/คนไทย หนี้ ธกส. หนี้สหกรณ์หนี้กองทุน รวมแล้ว ๑๓๔,๙๐๐ บาทต่อครัวเรือน (การวิจัยของ TDRI) หนี้นอกระบบ เช่น ไปกู้จากลิสซิ่งต่าง ๆ เฉลี่ยแล้ว ๓,๗๐๐ บาทต่อครัวเรือน จึงเกิดปัญหาจนไม่รู้จกจบคือจนซ้ำซาก เพราะกู้หนี้อันหนึ่งเอาไปใช้อีกอันหนึ่งเป็นวัฏจักรอยู่อย่างนี้ และเกิดปัญหาความรุนแรงในเรื่องของการทวงหนี้ ส่วนใหญ่ในหมู่บ้านจะเห็นพวกมอเตอร์ไซค์ใส่หมวกกันน็อค ใส่แว่นตาดำออกไปทวงหนี้ชาวบ้าน ชาวบ้านที่ไม่มีเงินก็จะหนีขึ้นไปอยู่บนภูเขาเพราะกลัวพวกอันธพาลเหล่านี้ วิธีหนีห่างจากหนี้นอกระบบ คือ วางแผนการเงินล่วงหน้า คิดให้ดีกว่าตัดสินใจ หยุคใช้เงินเกินตัว ศึกษารายละเอียดผู้ให้กู้ เลือกรู้เงินในระบบ ใส่ใจในรายละเอียดสัญญาผู้ให้มาก

๓. ปัญหาราคาพืชผลตกต่ำ - ระบบประกันสินค้า ระบบประกันของเราไม่สามารถตอบสนองหรือตอบโจทย์ของชาวบ้านผู้ผลิตได้

๓.๑ เรื่องการรับจำหน่ายข้าว - นโยบายรัฐที่ผ่านมาจะซื้อแพง และไปขายถูกหวังเอาใจเรื่องประชานิยมในฐานะเสี่ยงเลือกตั้ง การซื้อจากประชาชนผู้ยากไร้เป็นสิ่งที่ดี แต่บางครั้งไปซื้อข้าวจากนอกประเทศมาเป็นข้าวไทยจึงเกิดปัญหากับผู้ที่ไปขายข้าว โรงสีอ้างว่าข้าวของชาวนา แม้รัฐบาลจะตั้งราคา ๑๕,๐๐๐ บาท/เกวียน แต่โรงสีหักสิ่งเจือปน ความชื้น ก็เหลือไม่เท่าไร จึงกลายเป็นความไม่เป็นธรรมทั้งระบบ ชาวนาถึงเดือดร้อน ชุมนุมกัน เดินขบวนขับไล่รัฐบาล บางครั้งขับไล่ผู้ว่าฯ ขับไล่นายอำเภอ

๓.๒ จังหวัดน่าน - มีอบข้าวโพด ปลูกกันเยอะปลูกกันทั้งภูเขา จังหวัดอื่นเช่นเดียวกัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของ C.P. แต่ C.P. ฉลาด เมื่อเกิดโอเวอร์ซัพพลายก็ไม่รับซื้อ รอให้ราคาตกหรือไม่ก็ซื้อใน

ราคาถูก เกษตรกรจึงจำเป็นต้องขายแบบขาดทุน บางครั้งไม่รับซื้อจากแปลงที่ส่งเสริมไว้ พี่น้องประชาชนมา ร้องกับผู้ว่าฯ ให้ช่วยแก้ไข ขอให้นายอำเภอช่วยแก้ นายอำเภอแก้ปัญหาไม่ได้ ก็รายงานไปถึงผู้ว่าฯ ว่าบัดนี้เกิด มือบข้าวโพดแล้ว ผู้ว่าฯ ก็รายงานไปยังรัฐมนตรี ว่าจังหวัดนั้นจังหวัดนี้เกิดมือบข้าวโพดขายไม่ได้ เพราะว่าเรา ไม่มีการวางแผนการปลูกข้าวโพด คนขายเมล็ดพันธุ์ได้กำไร เพราะยิ่งปลูกมากขายเมล็ดพันธุ์ได้มาก ได้กำไรไปแล้ว หนีไปแล้ว แต่ผลลัพธ์คือ คนที่ปลูก คนที่ได้ผลผลิตกลายเป็นผู้รับเคราะห์ คนสุดท้ายคือปลายน้ำ เพราะฉะนั้น ระบบราชการเราไม่สามารถจะมีข้อมูล หรือ DATA Base พอที่จะบอกได้ว่าพื้นที่ไหน โซนนิ่งไหนจะปลูกอะไร ได้แค่ไหน เพราะต่างดินร่นปลูกกันเยอะ จังหวัดน่าน เป็นจังหวัดเดียวที่ปลูกข้าวโพดริมถนน พื้นที่ไหนว่างปลูก จนหมด เวลาขับรถไปต้องระวังจะโดนต้นข้าวโพดชาวบ้าน ยิ่งไปอีสานตากข้าวบนถนน เกิดเป็นคดีความกันมาก เอาไม่มาเกินไปแล้วตากข้าว ระวังรถไปเหยียบตะปู ที่จังหวัดน่านมีเส้นทางเดียวที่จะเข้าจังหวัดน่าน คือ บ้านห้วยน้ำอุ่น ปิดถนนเส้นนั้นจบเลย คนน่าน ไม่มีน้ำมันใช้ถ้ามีอบไปปิดตรงนั้นต้องยอม ต้องบอกรัฐบาล ให้แก้ปัญหา ซึ่งเคยมีการปิดมาแล้ว

๓.๓ มือบสับปรด - ที่จังหวัดระยอง ปลูกสับปรดกันเยอะ เกษตรกรตอนมีเงินไม่บอกเรา ตอนมีเงินขายของดีไม่บอก แต่มาบอกตอนขายของไม่ได้ เอาสับปรดมากองที่หน้าจวนผู้ว่าฯ เอาสับปรด ไปวางไว้ข้างถนน แล้วปิดถนนเอาสับปรดกองไว้บนถนนรถสัญจรไม่ได้ เผาสับปรดกลางถนน เข้า กทม. ไม่ได้ก็เกิดมือบสับปรดขึ้นมาก็ต้องช่วยกันแก้ปัญหา ซึ่งไม่ได้มาจากพื้นที่เดียวแต่มาจากหมู่บ้าน หมู่บ้านเป็น จุดที่เคยบรรยายว่าทำอย่างไรให้สวยงาม เมื่อหมู่บ้านขาดแคลนก็ต้องทำในสิ่งที่ทำได้ คือ ปลูกพืชที่ปลูกได้ตามกัน ปลูกกันมากเกินขายไม่ได้ก็ให้รัฐบาลช่วย รัฐบาลคือใคร ก็คือปลัดอำเภอ นายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ทำงานในพื้นที่ ต้องไปเจรจาหาข้อยุติต่าง ๆ

๓.๔ มือบหอยแมลงภู - เลี้ยงกันตามชายทะเล สมัยผู้บรรยายเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี ได้แจ้งชาวบ้านว่า เนื่องจากเรื่องสิ่งแวดล้อมในพื้นที่อ่างศิลา บางทราย หากเลี้ยงหอยแมลงภูติดชายฝั่งเกินไป จะทำให้ระบบนิเวศน์เสียหาย ขอให้ไปเลี้ยงหอยในรัศมีที่เกินกว่า ๑ กม. ปรากฏว่าไม่ฟัง คนจนไม่ฟังเพราะเขา ต้องเอาตัวรอดไปก่อนก็ต้องเลี้ยง ไม่ไผ่เอามาจากจังหวัดน่าน ปักกลางทะเลเลี้ยงหอยกัน สุดท้ายขายไม่ได้ก็เอา หอยมากองไว้ข้างถนน ผู้ว่าฯ ต้องไปแก้ไขปัญหา ถ้าเป็นข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ยางพาราแก้ไขได้ เพราะมีเงิน

- ๑๒ -

ช่วยเหลือตามหลัก พ.ร.บ.เกษตรกร แต่หอยไม่มีเงินช่วยเหลือคนเลี้ยงหอย ต้องไปหานายกรัฐมนตรี กราบเรียน ท่านนายกฯ ว่าขณะนี้หอยขายไม่ได้ นายกฯ ถามกลับว่า มีเงินอยู่แล้วรัฐบาลมีเงินช่วย จึงบอกว่าที่มีคือช่วยข้าว อ้อย มัน ยาง แต่หอยไม่มี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงขอให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติยกเว้นระเบียบฯ คือ ขอให้ใช้เงินนี้ได้เป็นเงินกองทุน ก็เอาเงินนั้นมาช่วยคนที่เลี้ยงหอยกลางทะเล มือบจึงยุติ ประสบการณ์ตรงนี้ทำให้ เราเห็นว่าต้องป้องกันปัญหาตั้งแต่ต้นเหตุ หากปล่อยแบบประนีประนอม เลี้ยงไปก่อนเห็นใจคนจน (แต่ความเป็นจริงคนที่อยู่เบื้องหลังคือนายทุนจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี) เมื่อปัญหาลุกลามบานปลายแล้วต้องแก้ปัญหาอีก แบบหนึ่ง ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวไม่มีการเลี้ยงหอย เพราะเกิดมือบนี้ขึ้นมาแล้ว

๓.๕ มือบหอมหัวแดง จังหวัดศรีสะเกษ - ชาวบ้านปลูกหอมหัวแดงกันมาก ที่ภาคเหนือก็มี แต่ที่ดังที่สุดคือมือบหอมหัวแดงที่อำเภอขามเฒ่า จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีรสชาติดีอร่อย ปลูกกันมากแต่ขาย ไม่ออกบางปี แต่บางปีหากประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซียสั่งซื้อทำอาหารฮาลาลก็พอขายได้ แต่บางปีไม่ซื้อก็ต้อง แก้ไขปัญหา โดยแจ้งไปยังกระทรวงมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย ก็ได้แจ้งไปยังจังหวัดต่าง ๆ ให้ช่วยซื้อหอม หัวแดง เพื่อบรรเทาปัญหาเป็นการแก้ผ้าเอาหน้ารอดกันไป

๔. นักโทษแหกคุกจังหวัดตรัง - สมัยเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง ปัญหาข้อขัดแย้งคือ แก้ปัญหานักโทษล้นคุก มีความแออัดโดยเฉพาะคดียาบ้า มีการเผาเรือนจำ ขณะนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดกำลัง ทำพิธีบวงสรวงบิดาแห่งยางพารา ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด แจ้งว่านักโทษกำลังก่อการจลาจลในเรือนจำ แต่ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทำพิธีบวงสรวง ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดจะจัดการเอง แต่ขณะกำลังจะจุดเทียน บวงสรวง ผู้บังคับการตำรวจฯ ได้แจ้งว่าเกิดความรุนแรงขึ้นมีการเผาเรือนจำและนักโทษต้องการพบผู้ว่า

ราชการจังหวัด โดยให้เข้าไปคนเดียว ผู้ว่าราชการจังหวัดเดินทางไปเรือนจำสอบถามผู้บัญชาการเรือนจำ และใช้โทรโข่งพยายามให้ลดความรุนแรง เตรียมเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และสไนเปอร์ คิดว่าถ้าเอาเข้าจริงถึงขั้นยิงกัน ชั้นแรกให้ อส. เตรียมแก๊สน้ำตา ระเบิดควัน ปลัดป้องกันแจ้งว่าถ้าใช้ระเบิดควัน หากมีการฆ่ากันจะทำอย่างไร จึงบอกให้เปลี่ยนเป็นแก๊สน้ำตา จึงขวางแก๊สน้ำตาเข้าไป แต่ไม่ทำงานไม่ระเบิด นักโทษก็เลยเฮโลขวางกลับมา **เวลาที่มีสถานการณ์อะไรอันดับแรกต้องกลับไปสวมเครื่องแบบข้าราชการก่อน** อย่าเพิ่งผลิผลามเข้าไป ทุกเรื่องไม่ว่าจะมีไฟไหม้ที่ไหนให้เครื่องแบบก่อนค่อยออกไปทำงาน บังเอิญวันนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดสวมเครื่องแบบฯ ระหว่างทำบวงสรวงพระยารัชดา หน่วยอื่นจึงรู้ว่าเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ซึ่งเป็นทีมงาน นักโทษเริ่มควบคุมไม่อยู่ อธิบตีฯ นั่งเครื่องบินไปที่สนามบินตรัง เพื่อไปบัญชาการแต่ไม่ทันเหตุการณ์เริ่มบานปลายไปเรื่อย ๆ เริ่มเผาโรงเรือนต่าง ๆ สุดท้ายนักโทษขอพบผู้ว่าราชการจังหวัดคนเดียวเท่านั้น ซึ่งขณะนั้นระยะระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดกับเรือนจำห่างกันประมาณ ๕๐ เมตร นักโทษบอกให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมาคนเดียวห้ามนำผู้ติดตามมา ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเดินเข้าไป (เหมือนคนใจลอย) มีหัวหน้านักโทษยื่นเกาะรั้วตาข่ายคุยกับผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บัญชาการเรือนจำได้ประกาศว่า บัดนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ไปถึงแล้วเตรียมจะเจรจา ที่ยืนอยู่ตรงหน้าท่านคือ ผู้ว่าราชการจังหวัด นักโทษบอกว่าไม่เชื่อหน้าตาอย่างนี้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด จึงให้ดูป้ายชื่อและได้เจรจากัน ในที่สุดก็ยุติกันไป คือมีข้อเรียกร้องเรื่องการส่งจดหมายกว่าจะถึงมือนักโทษมีความล่าช้า สองคือการรักษาพยาบาลให้มีการดูแล โดยผู้ว่าราชการจังหวัดจะให้โรงพยาบาล/สาธารณสุขจังหวัดจัดทีมงานที่ดี ๆ มาทำการรักษาพยาบาลดูแลด้านสุขภาพ นักโทษพวกนี้เป็นนักโทษเด็ดขาดสามารถฆ่าคนได้ จะถูกส่งตัวไปที่เรือนจำเขาบิน จังหวัดราชบุรี ผู้ว่าราชการจังหวัดก็พยายามรับข้อเสนอให้ทั้งหมด นักโทษดีใจแต่ข้อสุดท้ายที่ขอให้อาหารดี ๆ กว่านี้ ซึ่งข้อนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่รับปาก คนที่อยู่ในเรือนจำ คือต้องการเปลี่ยนนิสัย/พฤติกรรม ดังนั้น อาหารจึงเป็นไปตามที่เรือนจำกำหนด จะเอาอาหารแบบที่ทำกินกันไม่ได้ เพราะเป็นผู้ต้องขังทั้งหมดเป็นผู้ต้องโทษ ต้องฝึกในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จะเอาทุกอย่างเหมือนการใช้ชีวิตปกติไม่ได้ นักโทษก็รับฟังจึงยุติกันไป ต่อมาในเวลา ๑ หุ่มีปัญหาอีกครั้ง และต้องการพบผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าไปอีกรอบ โดยเป็นผู้นำเข้าไปค้นยาบ้าในเรือนจำ และจัดระเบียบเรือนนอน แต่คราวนี้เข้าไปพร้อมอาวุธ

- ๑๓ -

๕. เหตุระเบิดโรงงาน BST จังหวัดระยอง - รุนแรงพอสมควรมีคนตาย ๑๑ คน คือซ่อมเตรียมสตาร์ทอัพเครื่องจักรเตรียมผลิตใหม่ ปรากฏว่าบริษัทที่รับเหมาทำความสะอาดก่อนที่จะสตาร์ทอัพเครื่องใหม่ทำผิดพลาดโรงงานระเบิด ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเดินทางไปที่โรงงานซึ่งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรม เพื่อจะบัญชาการดับเพลิงเพราะมีระดับเพลิงอยู่ขณะนั้น ปรากฏว่าผู้อำนวยการนิคมอุตสาหกรรมได้บอกว่าอย่าเข้าไป เพราะมีแต่แก๊สพิษ ซึ่งเพิ่งรู้ว่าเวลาโรงงานระเบิดจะมีแต่แก๊สพิษทั้งนั้น ดังนั้น อย่างผลิผลามเข้าไป ในที่สุดก็มีระบบการดูแลผู้เสียชีวิต และมีมาตรการกำกับ จึงยุติกันไป สำเร็จด้วยดี

๖. เรื่องน้ำท่วมจังหวัดน่าน - จังหวัดน่านมีการตัดไม้ทำลายป่ากันมาก ฝนตกน้ำท่วมจังหวัดน่าน ช่วงน้ำท่วมที่ผู้บรรยายไปดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ต้องใช้เฮลิคอปเตอร์ของ TV. ช่อง ๓ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ไปแจกข้าวที่อำเภอเวียงสา เฮลิคอปเตอร์จึงไปจอดรออยู่ที่นั่น ระหว่างพักรับประทานอาหารเที่ยง ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ได้โทรศัพท์มาถึงราชเลขานุการในพระองค์ที่นำข้าวสารมาแจก ทรงรับสั่งว่าให้ถามผู้ว่าราชการจังหวัดน่านว่าเหตุใดน้ำจึงท่วมจังหวัดน่าน ผู้บรรยายจึงกราบทูลผ่านราชเลขาฯ ไปว่าเพราะโดน **พายุโหมพายุหนักพายุฝน** ทำให้ฝนตกหนักน้ำท่วม และทราบจากราชเลขาฯ ว่าพระองค์ท่านพอพระทัยมาก สักครู่หนึ่งพระองค์ท่านโทรศัพท์มาอีกครั้งหนึ่งให้ถามผู้ว่าราชการจังหวัดอีกว่า น้ำที่กำลังท่วมบ้านเรือนราษฎรเหตุใดจึงไหลช้า จึงตอบผ่านราชเลขาฯ ว่า ที่น้ำไหลช้าเพราะผสมกับโคลน เนื่องจากชาวบ้านตัดไม้ทำลายป่าจึงทำให้ดินถล่มพระองค์ท่านทรงพอพระทัยมากชมว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเก่งมาก เพราะก่อนหน้านี้พระองค์ท่านเคยเชิญผู้ว่าราชการจังหวัดคนก่อนไปพบ ช่วงที่ผู้บรรยายกำลังจะรับประทานอาหารเสร็จ พระองค์ท่านก็โทรศัพท์มาถามผู้ว่าราชการจังหวัดอีกว่าจะแก้ไขปัญหาน้ำท่วมนี้ได้อย่างไร ผู้บรรยายจึงได้ตอบผ่านราชเลขาฯ ไปว่า จน

ด้วยเกล้าฯ ขอไปประชุมก่อน จะเห็นได้ว่าข้อขัดแย้งนี้อยู่ในสายพระเนตรพระกรรณของในหลวงตลอด พระองค์ท่านดู TV ในช่วงเช้าจึงทำให้ทราบเรื่องนี้ ฉะนั้น ฝ่ายปกครองอยู่ในสายพระเนตรพระกรรณของ พระองค์ท่าน ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร อย่างคิดว่าพระองค์ท่านไม่รู้ เพราะเครื่องมือสื่อสารของพระองค์ท่านมีมาก

๗. เขาพระวิหาร จังหวัดศรีสะเกษ - ข้อขัดแย้งอีกเรื่องหนึ่ง เรื่องเกี่ยวกับเขาพระวิหาร ผู้บรรยายเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ได้ ๒ ปี ยุคนั้นมีการสู้รบกันตามแนวชายแดน ทางเขมรยื่นคำร้อง ต่อศาลโลก ยื่นคำร้องต่อ UNESCO เพื่อขอให้เขาพระวิหารเป็นมรดกโลก รัฐบาลไทยได้สอบถามผู้ว่าราชการ จังหวัดศรีสะเกษว่ามีความเห็นอย่างไร เขาพระวิหารจะเป็นมรดกโลกได้หรือไม่เพราะทางขึ้นอยู่ฝั่งไทย จึงตอบ รัฐบาลว่าทางขึ้นอยู่ฝั่งไทยควรตั้งคณะกรรมการพิจารณาว่าควรยกฐานะเป็นมรดกโลกหรือไม่ ถ้ายกฐานะเป็น มรดกโลกเขมรจะยอมให้ขึ้นหรือไม่ เพราะรายได้ทั้งหมดนั้นอยู่ฝั่งประเทศไทย และได้มีการเจรจากับทางเขมร ในที่สุดก็ทะเลาะกันถึงขั้นสู้รบกันตามแนวชายแดน ในเรื่องแย่งกันเป็นมรดกโลก ไทยต้องการจะมีส่วนร่วมด้วย แต่ทางเขมรบอกว่าไทยไม่เกี่ยว ไทยบอกว่าไม่เกี่ยวได้อย่างไรทางขึ้นอยู่ฝั่งไทยก็มีการสู้รบกัน เขมรจับคนไทยไป ๗ คนไปขังคุกซีโก้ แล้วต่อรองว่าจะมีการประหารชีวิตคนไทยทั้ง ๗ คน ถ้าประเทศไทยไม่สนับสนุนให้เขาพระวิหาร เป็นมรดกโลก รัฐบาลบอกว่าเป็นหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ต้องไปแก้ไขปัญหาเรื่องที่จับคนไทย ๗ คน ผู้บรรยายได้ติดต่อไปยังฮุนเซน ตอนนั้นฮุนเซนบอกว่าไม่ปล่อย จึงขอนัดเจรจากับกองกำลังทหารที่ **ภูมิซรอล ที่เชิงเขาพระวิหาร** ขณะนั้น ทหารไทย/ฝ่ายปกครองไทย กับทหารเขมร/ฝ่ายปกครองเขมร มีความสัมพันธ์อันดี ต่อกันอยู่ก่อนแล้ว ในที่สุดก็มีการส่งข่าวไปยังฮุนเซนว่าอยากประนีประนอม ทางประเทศไทยจะขอให้ปล่อยคนไทย ทั้ง ๗ คนนี้ ฮุนเซนตกลงแต่ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้าไปที่เขมรด้วยตัวเองคนเดียวเพื่อไปปรับคนไทยทั้ง ๗ คน กลับมา ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงรายงานไปยังแม่ทัพภาคที่ ๒ ว่า เขมรยินยอมจะปล่อยคนไทยทั้ง ๗ คนแล้ว แต่ต้อง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดไปคนเดียว แม่ทัพฯ ไปไม่ได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงต้องเดินเข้าไปในประเทศเขมร โดยมี ทหารคอยอารักขาอยู่ตามแนวชายแดน เขมรได้ปล่อยคนไทยทั้ง ๗ คนกลับมา โดยผู้ว่าราชการจังหวัด เดินนำเข้าไปตรงฐานธงชัยที่เขาพระวิหาร ต่อมาประมาณ ๓๐ นาทีได้มีระเบิด ทหารที่เดินตามหลังผู้ว่าราชการ จังหวัด ถูกระเบิดตาย แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดเดินเข้ามาในเขตปลอดภัยแล้วเพราะเดินเป็นแถว จากนั้นการสู้รบ

- ๑๔ -

ก็เกิดขึ้นโดยใช้ทั้งอาวุธหนักอาวุธเบา ไทยได้ใช้เครื่องบิน F16 บินไปโจมตีเขมร เขมรได้ส่งอาวุธที่ไทยไม่เคยเห็น โดยใช้รถ GMC แล้วใช้ปืนใหญ่ตั้งบนรถ ๔ - ๕ กระบอก ยิ่งเป็นชุดเข้ามาที่บริเวณชายแดน ผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องไปหลบอยู่ในหลุมหลบภัย ต่อมาได้นำทูตอินโดนีเซียเข้ามาเป็นคู่เจรจาระหว่างไทยกับกัมพูชา ในเหตุการณ์ สู้รบครั้งนั้นคนไทยกับคนเขมรเป็นพวกร่วมกัน ทะเลาะกันแต่เอามุสลิมมาเป็นกรรมการ แล้วเหตุการณ์ก็ยุติกันไป

๘. เรื่องเขื่อนปากมูล - เป็นเรื่องที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนำประสบการณ์ของผู้บรรยาย ไปสอน ในชั้นปริญญาโท ในการบริหารจัดการข้อขัดแย้ง ศึกษาเฉพาะกรณีเรื่อง **มหากาพย์เขื่อนปากมูล** ซึ่งสร้างเพื่อกั้น แม่น้ำมูล สมัยที่ผู้บรรยายเป็นนายอำเภอโขงเจียม ชาวบ้านมีความเห็นแตกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเชื่อว่าการสร้างเขื่อนจะมีน้ำใช้ มีพลังงานไฟฟ้าราคาถูก อีกฝ่ายโดย NGOs บอกว่าถ้าสร้างเขื่อนสิ่งแวดล้อมเสียหาย ทันทที ปลาสูญพันธุ์ เกาะแก่งหายไป เมื่อความเห็นไม่ตรงกันปัญหาตกกับตัวนายอำเภอในพื้นที่ จะต้องไปทำความเข้าใจกับชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ ๑๑ หมู่บ้าน ๒ อำเภอ ขณะยั้งนั้นยังไม่แยกจากโขงเจียมเป็นอำเภอสิรินธร ซึ่งก่อนที่ผู้บรรยายจะมารับตำแหน่งนายอำเภอโขงเจียม ได้ปลอมตัวเป็นชาวบ้านหาปลาแถวนั้นแล้วมาอยู่กับ เจริญ ศรีหาธรรม มาอยู่กับแกนนำชาวบ้านในขณะนั้นที่บ้านหัวเหว ชาวบ้านไม่รู้ว่าเป็นนายอำเภอใหม่ เชื่อว่าเป็นคนหาปลา ผู้บรรยายไปหาชาวบ้านที่นั่นจึงได้รู้ว่าใครเป็นแกนนำ ใครปลุกระดม ปรากฏว่าเป็นนักการเมืองเข้าไปปลุกระดมชาวบ้านบอกว่าอย่ายอม รัฐบาลจะเข้ามาทำเรื่องนั้น เรื่องนี้ ถ้ายอมต้องขอนั้นขอนี้เยอะ ๆ จึงจับ ประเด็นได้ว่ากรณีต่อต้านใครอยู่เบื้องหลัง ก็เริ่มเก็บข้อมูลเหล่านี้ จนกระทั่งมีคำสั่งกรมการปกครอง ให้ไป เป็นนายอำเภอโขงเจียม ชาวบ้านที่เคยไปอยู่ด้วยไปต้อนรับ จึงบอกว่าเป็นนายอำเภอคนใหม่ก็แก้ปัญหามา ชาวบ้านพอใจ แต่หลังจากนอกพื้นที่ไม่หยุดการปลุกระดม (NGOs ใหญ่ของประเทศประสานเรื่องเงินจากนอก

ประเทศ มาให้ชาวบ้านต่อต้านนโยบายรัฐบาลภายใต้ชื่อ NGOs หรือ P-Move) NGOs ที่มาต่อต้านโครงการดี ๆ ที่ทำให้ชาวบ้านเปลี่ยนไป รัฐบาลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดถามนายอำเภอโขงเจียมว่าเรื่องเขื่อนปากมูลจบหรือยัง หากจบแล้วจะโอนเงินมาให้ ๓,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อมาสร้างเขื่อนปากมูล ก็ส่งรายชื่อกลุ่มต่อต้านซึ่งมีไม่กี่รายให้ผู้ว่าราชการจังหวัด (มีไม่เกิน ๑๒ ราย) แต่ชาวบ้านส่วนใหญ่ในอำเภอเห็นชอบด้วย แล้วมีประชามติแล้วทำให้สร้างเขื่อนได้ รัฐบาลก็โอนเงินมา ๓,๐๐๐ ล้าน โดยให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง การก่อสร้างเริ่มตั้งแต่ปีที่ผู้บรรยายเป็นนายอำเภอจนกระทั่งเสร็จ โครงการนี้ใช้เวลา ๓ ปี ในขณะ ๓ ปี นั้นมีเรื่องราวต่าง ๆ กลายเป็นมหากาพย์หลายเรื่อง เช่น ภาพยนตร์เรื่องปลัดปืนโหดก็มาถ่ายทำที่นี่ จากชีวิตของข้าราชการที่ทำงานที่นั่นจนกระทั่งสร้างเขื่อนเสร็จผู้บรรยายจึงถูกย้ายไปที่อำเภอตอยเต่า สร้างเขื่อนเสร็จแต่มีบอยยังไม่ยุติ ยังมีมือบปากมูล จนกระทั่งผู้บรรยายเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ก็ยังเป็นมือบปากมูล และขณะนี้ก็ยังเป็นมือบยังไม่ยุติ ซึ่งเป็นมือบปากมูลที่มีความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนในปัจจุบัน ความไม่ต่อเนื่องของรัฐบาลที่เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา แต่ NGOs ผู้ด้วยความต่อเนื่อง จะเห็นว่าระหว่างรัฐกับ NGOs มีข้อแตกต่าง รัฐมีกฎหมายทำอะไรก็ยาก แต่ NGOs อิสระทำอะไรก็ได้ พูดเรื่องอะไรก็ได้ ชาวบ้านถามว่าตรงนี้น้ำท่วมไหม เราจะตอบว่าไม่ท่วม แต่ถ้าวันหนึ่งน้ำท่วมจะทำอย่างไร เพราะการไฟฟ้าฝ่ายผลิตยืนยันไม่ได้ สุดท้ายจึงให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตเอาสีแดงไปทำเครื่องหมายว่าตรงไหนน้ำท่วมตรงไหนไม่ท่วม ทำเป็นสัญลักษณ์ไว้จึงยุติกันไป จนกระทั่งบัดนี้เรื่องเขื่อนปากมูลก็ยังคงช่วยเหลือชาวบ้านเรื่องนี้ยุติไปด้วยเลือดและน้ำตาของราษฎรบางคน และที่เสียชีวิตกันก็มี ปัจจุบันนี้ได้ขอยุติว่า เปิดเขื่อน ๔ เดือนปิด ๘ เดือน ผลิตไฟฟ้าไม่ได้ ต้องไปซื้อไฟฟ้าจาก **เซเชส** ที่ประเทศลาวแทนเขื่อนปากมูล การสูญเสียงบประมาณในครั้งนี้อยู่ที่ ๕,๐๐๐ ล้านบาท เป็นแบบอย่างให้เขื่อนทั้งหลายหยุดชะงักทั่วประเทศ เนื่องจากกรณีศึกษาเขื่อนปากมูล ขณะนี้รัฐบาลไม่สามารถเดินหน้าเรื่องเขื่อนได้เลย ซึ่งเกิดช่องว่างระหว่างความคิด ความเข้าใจ ที่สื่อสารไม่ตรงกัน ตัวอย่างนี้เป็นหลักสูตรที่มีสอนในระดับปริญญาโท ผู้บรรยายเคยถูกฟ้องกรณีเรื่องของเขื่อนปากมูล แต่ศาลได้ยกฟ้อง

๙. เรื่องยางพารา ผู้บรรยายเป็นกรรมการยางพารา - ปัจจุบันประเทศไทยปลูกยางพารามากที่สุดในโลก ผลผลิตมากที่สุดในโลกแต่ขายน้อยที่สุดในโลก คนที่ได้ก็คือคนที่ขายต้นพันธุ์ ต้นกล้ายางแต่ที่ขายราคาถูกคือเกษตรกร วันนี้เกษตรกรส่วนหนึ่งจะต้องจ้างคนกรีดยาง สมัยก่อน ๗๐ : ๓๐ ถัดมา ๖๐ : ๔๐ ปัจจุบัน

- ๑๕ -

คนกรีดยางได้ ๕๐ เจ้าของสวนได้ ๕๐ คนกรีดยางออกกรีดยางใหม่ แต่เจ้าของสวนนอนกระต๊อบ ฉะนั้น ประเด็นของภาคเหนือ ปัจจุบันเนื้อที่ของภาคเหนือในการปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นทุกปี ภาคเหนือมีเนื้อที่กรีดยางพาราที่กรีดยางได้ในปี ๒๕๖๑ = ๑,๐๗๐,๐๐๐ ไร่ ราคาดีพอกันปลูกตามกัน เป็น ๑,๒๖๐,๐๐๐ ไร่ นี่เฉพาะภาคเหนือภาคเดียว แต่ปัจจุบันยางพาราราคาตก จากเดิมกิโลกรัมละ ๑๐๐ บาท แต่ปี ๒๕๖๓ = ๔ กิโลกรัม ๑๐๐ บาท จึงเป็นปัญหาหนึ่งในเรื่องพืชผลตกต่ำ ปัจจุบันต้องแก้ไขโดยการนำยางพารามาแปรรูปคือเราเอายางพารา (น้ำยาง) ส่งออกอย่างเดียว จึงจำเป็นต้องนำยางพารามาใช้ในประเทศให้มากจากผลผลิตที่มีอยู่ เราพึ่งพาเงินซึ่งเป็นคู่ค้ารายใหญ่เงินจะรับซื้อยางพาราของประเทศไทยต่อเมื่อประเทศไทยให้สิทธิก่อสร้างทางรถไฟจึงเป็นประเด็นหนึ่งที่ทำให้ราคายางพาราถูกกดด้วยประเทศคู่ค้าของเรา รัฐบาลก็พยายามที่จะนำยางพารามาใช้ในประเทศ จะเน้นโครงการที่กระทรวงมหาดไทยกำลังดำเนินโครงการอยู่ เช่น นำยางพารามาทำถนน แต่ก็ยังไม่มีการวิจัยว่าเป็นไปตามหลักทฤษฎีและวิชาการที่จะป้องกันอุบัติเหตุได้หรือไม่ หรือนำยางพาราไปเทใส่ลูกรัง นี่ก็เป็นประเด็นหนึ่งที่พยายามจะแก้ที่ปลายเหตุ อีกอย่างคือ กรณีเราพยายามแปรรูปยางพารา เช่น ใช้ทำถุงมือ ช่วงนี้ราคายางพาราขยับสูงขึ้นเพราะเกิดโรคไวรัสโควิด - 19 ความต้องการถุงมือในทางการแพทย์มีมาก ใช้ทำถุงมือยางอนามัย เพราะฉะนั้นขอให้ส่งเสริมการใช้ถุงมือยางอนามัยด้วย

๑๐. มือบราชฎ - ถือว่าเป็นการขัดแย้งครั้งใหญ่ของประเทศที่กำลังหาทางออก สาเหตุที่เกิดขึ้นอาจเกิดมาจากผลพวงที่วิเคราะห์กันหลายปัจจัย แต่สุดท้ายมีมือบราชฎ มือบประชาชนปลดแอก มีมือบรายวัน ที่กรุงเทพฯ ต้องดูแต่อินสตาแกรม หรือพวกเพจว่าวันนี้จะมีมือบที่ไหน เป็นสิ่งที่คนกรุงเทพฯ จะต้องดูทุกวันเพราะจะได้หลีกเลี่ยงเส้นทางที่มีมือบ ขยับไปเรื่อยจากเดิมเซ็นทรัล ไปลาดพร้าว ราชประสงค์ เป็นต้น

ทำไมจึงเกิดเรื่องนี้ขึ้น ทำไมสมัยก่อนการก่อม็อบยากเพราะกว่าจะรวมตัว หาแกนนำต้องหามวลชน จัดหา ยานพาหนะ มีประเด็นข้อเรียกร้อง ยื่นข้อเรียกร้อง ตั้งคณะกรรมการ ตั้งคณะทำงาน ตั้งตัวแทนเข้ามาเจรจา ปัจจุบันนี้ไม่ต้องทำอย่างนั้น บ่าย ๓ โมงเริ่มประกาศว่าชุมนุมที่ไหน CIA ก็จะไปเต็มหมดแล้วคือพวกขายลูกชิ้น ม็อบเป็นหมื่น - แสนคน แถวราชประสงค์ บ่าย ๓ โมง ๔ โมง เต็มพื้นที่แล้ว ใช้ระบบอะไร ปัจจุบันนี้เราใช้ Line กับ Facebook แต่เด็ก & เยาวชนเล่นแพลตฟอร์ม ๑ จุด ไปถึง ๑ แสนคน ภายใน ๑ วินาที ยิ่ง 5 G ยิ่งไปเร็วกว่านี้ จะเห็นได้ว่าเขาไม่ต้องเตรียมการอะไรเลย จะบอกแค่ว่าวันนี้ไปชุมนุมกันที่ไหน รถขายลูกชิ้นไปเตรียมการรับม็อบ ฉะนั้น จากแพลตฟอร์มที่ต่างกันขึ้นมากลายเป็นม็อบที่เรียกว่าม็อบราษฎร ประมวลเรื่องนี้มาให้ เพราะจะให้เข้าใจสถานการณ์ของประเทศในปัจจุบันว่าเขาเรียกร้องอะไร ใครเป็นแกนนำ ถ้าเราไม่รู้เขารู้เรา การแก้ไขปัญหาก็กแก้ไขไม่ได้ การทำความเข้าใจกับผู้คน ม็อบครั้งนี้ต่างกับม็อบเสื้อสีแดงกับเสื้อสีเหลือง ม็อบ กปส. ม็อบพันธมิตรฯ เพราะนั่นสู้กันในชนบท ให้ชาวบ้านชนบทมาใส่เสื้อแดง ใส่เสื้อเหลืองกัน แต่วันนี้คนในเมืองสู่นักศึกษา นักเรียนที่แต่งเครื่องแบบมา ที่เรียกร้องคือ ๑.นายกฯ ลาออก ๒.แก้ไขรัฐธรรมนูญ ๓.ปฏิรูปสถาบัน ๓ ข้อ นี่คือข้อขัดแย้งใหม่ที่ฝ่ายปกครองจะต้องเรียนรู้ว่าเกิดขึ้นอย่างไร และต่อไปจะขยายยังไง จะขยายไปหาท่านผู้เข้ารับการอบรม สมัยก่อนชนบทล้อมเมือง ป่าล้อมเมือง แต่ม็อบใหม่ เมืองป่าล้อมป่า จะกระจายออกไป เริ่มมีม็อบประปรายตามจังหวัดต่าง ๆ เหลือแต่ชาวบ้านหรืออาจจะมีแล้วก็ได้ คือเป็นไปไม่ได้ทั้ง ๓ ข้อเรียกร้อง แต่ต้องการเปิดประเด็นเงื่อนไขให้สูงเพื่อก่อให้เกิดข้อเรียกร้อง และข้อต่อรองที่สูงเพื่อเรียกมวลชน ฉะนั้น การนำมวลชนที่เก่งที่สุด คือ การเปิดประเด็นที่สูงที่สุด ที่เป็นไปไม่ได้มากที่สุด เพื่อให้เกิดมวลชนแนวร่วมให้มากที่สุดนั่นเอง หากเงื่อนไขง่าย ๆ อย่าไปเปิด เกิดม็อบวันเดียวก็จบ เช่น ม็อบข้าวโพด ม็อบสับปะรด แต่ม็อบนี้เปิดเงื่อนไขสูง ทั้ง ๆ ที่รู้่านายกฯ ลาออกไม่ได้เพราะไม่มีเงื่อนไข การลาออกต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ

สอง เปิดเรื่องแก้ไขรัฐธรรมนูญก็พอทำได้ เปิดสภาให้ดำเนินการ สำหรับเรื่องปฏิรูปสถาบันเป็นเรื่องที่สูงเกินไป สถาบันไม่ได้ทำอะไรผิด และยังมีข้อเรียกร้องอีก ๑๐ ข้อเป็นข้อย่อย เช่น ในข้อที่ ๘ ยกเลิกการประชาสัมพันธ์ และการศึกษาที่เซตชูสถาบันกษัตริย์แต่เพียงด้านเดียวทั้งหมด ชาวในพระราชสำนัก ชาวบ้านจะรับได้ไหม ไม่ได้ สถาบันกษัตริย์อยู่ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักร ฉะนั้น สิ่งที่เรียกร้องจึงเป็นไปไม่ได้ แต่ต้องเรียกร้องไว้เพื่อก่อให้เกิดมวลชนขนาดใหญ่ วันนี้ยังไม่รู้ว่าใครจะทำความเข้าใจกับม็อบเพื่อให้ยุติ แต่จะขยายผลออกมาเป็น

- ๑๖ -

นครฯ ล้อมเมือง เมืองล้อมป่า ป่าล้อมชนบท ป่าล้อมหมู่บ้าน ขณะนี้สิ่งที่ต้องติดตาม คือการขัดแย้งกันขนานใหญ่ของมวลชนจำนวนมากในประเทศ ๖๐ กว่าล้านคน ด้วยข้อสรุปที่ออกมาเป็นรูปธรรมอยู่เรื่องเดียว คือ เรื่องแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีมติของสภาให้แก้ไข มาตรา ๒๕๖ คือเปิดทางให้มีคณะกรรมการแก้ไขเท่านั้น ไม่ได้แก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ เปิดประตูให้มีการแก้ไขเฉย ๆ ตามร่างฯ ของฝ่ายค้านให้มีการตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ๒๐๐ คน เพราะการแก้รัฐธรรมนูญ ต้องมีมติตาม มาตรา ๒๕๖ ก่อน ยังไม่ได้พูดถึงเนื้อหาสาระ ฉะนั้น มติของฝ่ายค้านที่ยื่นญัตติขอแก้ไขรัฐธรรมนูญตาม มาตรา ๒๕๖ ให้ตั้ง สสร. ๒๐๐ คนนี้ให้มาจากการเลือกตั้งล้วน ๆ เลือกตั้งจากประชาชนจังหวัดละ ๑ คน หรือ ๒ - ๓ คน ตามขนาดของจังหวัดทั้งหมด ๒๐๐ คน ไปร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับที่ ๒ เช่นเดียวกัน แก้ไขมาตรา ๒๕๖ เหมือนกันกับฝ่ายค้าน ในส่วนฝ่ายรัฐบาล ตั้ง สสร. ๒๐๐ คนเหมือนกัน แต่ต่างกันตรงที่ของฝ่ายรัฐบาลให้มาจากการเลือกตั้ง ๑๕๐ คน ให้มาจากการแต่งตั้ง ๕๐ คน และ ๒ ฉบับนี้ ต้องนำมาซึ่งการตั้งกรรมาธิการเพื่อไปศึกษาการร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขรัฐธรรมนูญก่อน ต้องใช้เวลาอีกกระยะหนึ่ง กรรมาธิการจะต้องไปศึกษาทั้ง ๒ ฉบับนี้ ว่าจะมีกระบวนการอย่างไร และต้องเสนอสภาใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ขณะนี้ยังไม่มีการดำเนินการอะไร เพียงแต่เปิดประตูให้แก้ไขรัฐธรรมนูญเท่านั้น และสุดท้ายคือการตั้งคณะกรรมการปรองดองสมานฉันท์แห่งชาติ ทุกครั้งทุกเวลาทุกนาที่ทุกสมัยที่มีข้อขัดแย้งขึ้นในประเทศไทย สุดท้ายเป็นคณะกรรมการชุดนี้ชุดเดียว ยังไม่ทราบว่ามีใครบ้างที่จะเป็นกรรมการปรองดองฯ แห่งชาติ นี่คือสถานการณ์ล่าสุดที่เกิดขึ้นแล้ว ฝ่ายปกครองจะต้องรองรับ ต้องชี้แจง และทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ หากมีใครมาพูดเรื่องแก้ไขรัฐธรรมนูญในหมู่บ้าน ว่าต้องไปช่วยกันระดมแก้รัฐธรรมนูญ ก็ต้องบอกว่าเขายุติกันไปแล้ว เขาเปิดประตูให้แก้ตาม มาตรา ๒๕๖ แล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการเลือกตั้งตัวแทนของ

ประชาชนที่จะไปร่างรัฐธรรมนูญ ต้องเข้าใจตรงนี้ เพราะมีฉะนั้นคนที่ไปปลุกระดมจะกล่าวหาว่ารัฐบาลไม่จริงใจที่จะแก้ ก็เกิดกระบวนการขัดแย้ง เมืองก็เข้ามาล้อมชนบท ขอฝากทุกท่านให้ทำความเข้าใจ และไปศึกษาจะมีรายละเอียดมากกว่านี้ นี่เพียงชี้ให้เห็นแค่หลักการว่าเป็นอย่างไร

สุดท้าย การทำสวนดุสิตโพล ทางออกของความขัดแย้งโดยการระดมสมองหาทางออกผู้ที่จะเป็นผู้นำในการหาทางออก แก้ไขปัญหาของชาติตั้งแต่พื้นที่ลงมา คือแกนนำ ฝ่ายปกครองต้องทำใจว่า เวลาเกิดม็อบ คือต้องคุยกับแกนนำเพราะแกนนำเป็นคนที่เปลี่ยนข่าวสารที่ได้รับมา ฉะนั้น ถ้าแกนนำเข้าใจ ชาวบ้านก็เข้าใจตามด้วย อันนี้เป็นหลักต้องรู้ว่าเวลามีกรณีมีข้อเรียกร้องต้องรู้ว่าใครคือแกนนำ แต่ในกรณีม็อบราษฎรก็มีแกนนำ ผู้นำในการหาทางออกจากการสำรวจจากการทำโพล คือ นายกรัฐมนตรีต้องลงมาแก้ไข้ปัญหา ๒๒.๓๗% ภาคประชาชน ๒๔.๓๗% เป็นภาครัฐ ๑๒.๘๑% นักเรียนนักศึกษา ๘.๖๕% ลำดับความสำคัญของผู้นำในการแก้ไข้ปัญหาคือแกนนำ ดังนั้น ความวุ่นวายต่าง ๆ ข้อเรียกร้องต่าง ๆ อยู่ที่แกนนำที่จุดประเด็น ถ้าเราสามารถทำความเข้าใจ หรือผูกมิตรกับแกนนำไว้ก่อน เราจะรู้ข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ก่อนคนอื่นเราสามารถบอกข้อมูลที่เป็นปัจจุบันให้แกนนำ ไปบอกกล่าวกับผู้ที่กำลังจะมาชุมนุมกันได้

ทางออกความขัดแย้ง - ๘๘.๔% รัฐบาลต้องเปิดรับฟังความคิดเห็น ๘๗.๕๗% ต้องไม่ใช้ความรุนแรง เพราะความรุนแรงนำมาซึ่งข้อขัดแย้งการขยายผล ๘๒.๐๓% ไม่ ๒ มาตรฐาน ๗๓.๑๙% จัดเวทีรับฟังความคิดเห็น ๖๙.๓๖% ถอยคนละก้าว และเรื่องนี้ผู้บรรยายเคยทำมาแล้ว สมัยปฏิวัติปี ๒๕๕๗ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ (ปีที่เกษียณพอดี) นำเอาการปรองดองระหว่างคนเสื้อเหลือง เสื้อแดง โดยใช้อุตรโมเดล ผู้บรรยายจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น และใช้ร้านกาแฟต่าง ๆ ให้แกนนำต่าง ๆ มานั่งคุยกัน ผู้นำเสื้อเหลือง เสื้อแดงมานั่งคุยกัน กลายเป็นอุตรโมเดล โดยจะเห็นว่าสิ่งสำคัญคือรับฟังความคิดเห็น อย่าปล่อยให้เขาคิดเห็นโดยอิสระ โดยที่เราคิดว่าพูดไปเรื่อย ๆ ก็แล้วกัน เราไม่ต้องไปรับรู้อะไร อันนี้อันตราย ถ้าทำตามนี้ความสำเร็จจะเกิดกี่% โพลสำรวจออกมาว่าถ้าเราทำตามกระบวนการนี้ สำเร็จ ๗๕.๑๒% ไม่สำเร็จ ๒๔.๘๘% คือโชคชะตา ดวง ฯลฯ แต่ ๗๕% อยู่ที่เราได้เรียนรู้ศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ และทำตามขั้นตอนต่าง ๆ สามารถจะยุติปัญหาข้อขัดแย้งได้อย่างยั่งยืน
